

Utvrdna povrh Mrežnice

U očuvanoj crkvi iz 5. stoljeća pronašli grobove davnih vjernika

Još sredinom 3. stoljeća grupa vojnika tu je branila Rimsko Carstvo

Općina Generalški Stol podržava iskapanje u nadi da će ovaj arheološki lokalitet uskoro postati i atraktivna turistička atrakcija

Snježana Bičak
snjezana.bicak@vecernji.net
ZAGREB

Tamo negdje sredinom trećeg stoljeća Rimsko je Carstvo imalo obrambenu utvrdu na uzvisini pokraj rijeke Mrežnice. Na najvišem brdu podignute su debele obrambene zidine i četiri kule, a s tog je mjesta svoje Carstvo branilo 20-ak vojnika. Utvrda je imala dva objekta; kuću za vojnike i za zapovjednika te radionicu. Bilo im je to sasvim dovoljno, no tijekom vremena stanovništvo koje je živjelo uz rijeku sve je češće, zbog napada barbara, tražilo zaštitu u utvrdi. Iako je vrijeme bilo nesigurno, stanovnici i vojnici odolijevali su nevoljama, utvrda nije uništena, a ostaci posuda i nakita s afričkog područja dokazuju da su mještani i bogato trgovali.

Dolazak nove religije

Osim toga, raspad Rimskog Carstva i dolazak nove religije u utvrdi iznad Mrežnice u mjestu Bukovlje u današnjoj općini Generalški Stol dogodio se spontano jer stoljeće i pol kasnije, u 5. stoljeću, utvrdom je dominirala velika jednobrodna kasnoantička crkva u koju je moglo stati do 80-ak vjernika.

– Šest godina istražujemo ovaj lokalitet i neprestano nas fascinira. Ponajprije zbog odlične očuvanosti, s obzirom na to da je nakon tog vremena lokacija očito bila napuštena pa smo i iskapanja počeli na temelju svjedočenja ovdašnjih mještana da, pri radovima u šumi,

Ana Azinović Bebek Voditeljica istraživanja provela nas je bogatim i iznimno dobro očuvanim lokalitetom

nailaze na ostatke nekih "čudnih" dijelova keramike. Od tada do danas istražili smo lokalitet i upisali ga na kartu najznačajnijih arheoloških lokaliteta u Hrvatskoj. O njegovoj posebnosti svjedoče i kolege, profesori i studenti s Instituta za arheologiju Sveučilišta u Grazu koji su iznenađeni kvalitetnom očuvanošću kasnoantičke crkve, ali i obrambenih zidina rimske utvrde – kazala nam je Ana Azinović Bebek, pomoćnica ravnateljice za arheološku baštinu u Hrvatskom restauratorskom zavodu i voditeljica istraživanja koje, s 90.000 kuna godišnje, plaća Ministarstvo

Ostaci posuda i nakita s dalekog afričkog područja govore da se i dobro trgovalo

kulture. Ove je godine konzerviran sjeverni i dio zapadnog zida crkve koja je imala ožbukane zidove, pod, katedru, oltarnu pregradu i predvorje koje je otkriveno ove godine. Taj je nalaz crkvu širine sedam metara "produžio" s 15 na 18 metara. Sve je to standardna oprema crkava iz tog vremena u kojoj je pregradom svećenik bio odvojen od puka, a postojala su i tri ulaza, kao i u Bukovlju, koja svjedoče i o dodatnim prostorijama sa strane.

U crkvi su i grobovi. Sve se to sada, kada je podignut jedan zid crkve, može i zamisliti. Općina je platila i postavljanje zaštitnog krova nad crkvom koji će nakon radova biti zamijenjen trajnom nadstrešnicom, a planira platiti i postaviti i info ploče o lokalitetu za turiste.

– U općini imamo toplice koje su odlično posjećene, imamo uredne biciklističke staze, a s crkvom u Mateškom Selu iz 12. stoljeća i ovom kasnoantičkom crkvom uvjeren sam da možemo razvijati i vjerski turizam – kazao je Damir Škrtić, županijski vijećnik iz Generalškog Stola.

Nastanjeno od davnina

No, osim jedinstvene utvrde, jedine istražene kasnoantičke crkve u kontinentalnoj Hrvatskoj, lokalitet ima još jednu značajku.

– Dokazi koje smo pronašli uz crkvu; oružje i posude, govore da su ljudi ovdje živjeli i u vrijeme eneolitika i kasnobrončanog doba, što dokazuje da je lokacija bila atraktivna za stanovanje od davnina – zaključila je Ana Azinović Bebek.